

Warszawa, dnia 18 lutego 2020 r.

Sygn. akt VI Ka 656/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Anna Zawadka

protokolant sądowy N. W.

przy udziale prokuratora Józefa Gacka

po rozpoznaniu dnia 18 lutego 2020 r. w Warszawie

sprawy D. B. syna A. i H. ur. (...) w W. oskarżonego o czyny z art. 190 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w (...)

z dnia 4 lutego 2019 r. sygn. akt II K 725/17

utrzymuje w mocy wyrok w zaskarżonej części; kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	VI Ka 656/19
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w (...) z dnia 4 lutego 2019r. sygn. akt II K 725/17

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego
oskarżyciel posiłkowy
oskarżyciel prywatny
obrońca
oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego
inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC

ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut w apelacji	
1.	Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na uznaniu, przez Sąd I instancji, że groźby wypowiedane przez D. B. wobec J. S., R. W. (1) i A. B. (1) nie wzbudziły u nich obawy iż zostaną spełnione, a tym samym czyn zarzucanych oskarżonemu nie wyczerpuje znamion czynu zabronionego z art. 190 § 1 k.k.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Sąd Rejonowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, wyjaśnił na rozprawie wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i wprowadził słuszny wniosek, że zachowanie oskarżonego D. B. opisane w pkt II-V aktu oskarżenia, nie wyczerpuje znamion przestępstwa groźby karalnej z art. 190 § 1 k.k.</p> <p>Apelacja okazała się niezasadna i nie mogła zostać uwzględniona, zawarte w niej zarzuty stanowią bowiem zaledwie próbę polemiki z prawidłowymi ustaleniami Sądu Rejonowego.</p> <p>Stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie wyjaśnień oskarżonego, zeznań świadków i zapisu nagrania rozmowy oskarżonego z pokrzywdzonym (płyta CD k.23). Nie można zgodzić się z tezami skarżącego, że Sąd ten oparł się wyłącznie o wyjaśnienia oskarżonego albo</p>		

też, że dokonał dowolnej oceny zeznań pokrzywdzonych, którzy wskazywali, iż obawiają się spełnienia wypowiedzianych przez oskarżonego gróźb pozbawienia życia i „załatwienia”.

Niewątpliwie najważniejszym dowodem w sprawie był zapis rozmowy oskarżonego z pokrzywdzonym z dnia 27 maja 2017r., utrwalony przez J. S., był bowiem wiernym przekazem tej sytuacji - tego jak zareagował pokrzywdzony J. S. na groźby wypowiedziane tego dnia przez telefon. Z treści tego zapisu wynika, że obaj mężczyźni używają podczas tej rozmowy wulgaryzmów, mają wyraźnie podniesione głosy świadczące o zdenerwowaniu, a na groźby użyte przez oskarżonego pokrzywdzony także odpowiada słowami, które można uznać za groźby: „masz przejebane”, „ja cię załatwię”, „ja cię dojadę”. Wprawdzie dalsza część tego zdarzenia nie została nagrana, gdyż złożone nagranie nie obejmuje rozmowy pomiędzy stronami do której doszło podczas odbierania psa, kiedy oskarżony miał zagrozić pokrzywdzonemu spalaniem domu. Tym niemniej stwierdzić należy, iż pokrzywdzony J. S. zawiadomienie o tych groźbach złożył dopiero ponad miesiąc później tj. w dniu 3 lipca 2017r., po innej awanturze pomiędzy stronami. Przesłuchany na tą okoliczność pokrzywdzony zeznał, że nie zgłaszał tego na policję zaraz po powrocie z wakacji, bo „myślał, że się to uspokoi, nie chciał kontynuować tych niezgodności rodzinnych”, pomimo, że jak twierdził obawiał się tych gróźb –(k.74).

Z wyjaśnień oskarżonego D. B. wynika, że użyte tego dnia tj. 27

maja 2017r. słowa wynikały z jego zdenerwowania i miały na celu jedynie zmuszenie pokrzywdzonego do zabrania psa, którego J. S. i A. S. pozostawili jego matce bez jej zgody, udając się na wakacyjny wyjazd zagraniczny. Nagranie rozmowy telefonicznej z całą pewnością potwierdziło fakt konfliktu pomiędzy stronami oraz wypowiedianie wulgaryzmów i gróźb przez obu mężczyzn, którzy pozostają od dłuższego czasu w konflikcie rodzinnym. Należy zatem przeanalizować wnikliwie kontekst sytuacyjny tychże słów, by odpowiedzieć na pytanie i ustalić, czy w tym konkretnym przypadku słowa te mogły zostać odebrane przez pokrzywdzonego jako realna groźba pozbawienia życia przez oskarżonego. W ocenie Sądu Okręgowego nie.

Z nagrania można z łatwością wynieść, że strony pozostawały w konflikcie dotyczącym opieki nad psem należącym do pokrzywdzonego i jego żony. Na nagraniu wyraźnie słychać coraz większe zdenerwowanie czy wręcz wzburzenie oskarżonego, o czym świadczą niewątpliwie coraz częstsze używanie przez niego słów niecenzuralnych. Oskarżony w końcu, w przyпіwyie gniewu i wzburzenia, powiedział pokrzywdzonemu, że będzie kopał jego psa i obleje go wrzątkiem, na co pokrzywdzony odpowiedział także słowami wulgarnymi oraz groźbami „ja cię załatwię”, „ja cię dojadę”. Nerwowe zachowanie pokrzywdzonego w ogóle nie wskazuje, jakoby wystraszył się tych gróźb wypowiedzianych przez oskarżonego, co podaje w wątpliwość twierdzenie pokrzywdzonego, że obawiał się spełnienia wypowiedzianych

przez oskarżonego grózb. Brak niezwłocznego złożenia zawiadomienia na policję i oczekiwanie ponad miesiąc czasu, także na taką obawę nie wskazuje. Można wręcz stwierdzić, że dramatyczne zeznanie pokrzywdzonego, iż czuł się zagrożony groźbami spalenia domu, jawi się jako mało wiarygodne, aby mogło być prawdziwe.

Z kolei w przypadku pokrzywdzonego R. W. (1) (czyn z pkt III) także należy mieć na uwadze kontekst w jakim padły słowa ze strony oskarżonego zawierające groźby pozbawienia życia. Rację ma Sąd Rejonowy wskazując, że w czasie awantury w dniu 2 lipca 2017r., to oskarżony pozostawał w mniejszości, a ponadto obaj mężczyźni pozostawali w konflikcie wynikającym z utrzymywaniem przez oskarżonego bliskiego związku z byłą żoną pokrzywdzonego R. W. (2) oraz z powodu złożenia zeznań przez pokrzywdzonego w sprawie rozwodowej oskarżonego. Należy także mieć na uwadze, że pokrzywdzony R. W. (1) zwlekał aż 6 dni ze złożeniem zawiadomienia, co także podważa wiarygodność twierdzenia pokrzywdzonego, iż słowa oskarżonego wzbudziły w nim realną obawę spełnienia.

W przypadku czynu z pkt IV i V pokrzywdzona A. B. (2), będąca byłą żoną oskarżonego pozostaje z nim w długotrwałym konflikcie z powodu rozwodu i toczącego się w tym okresie postępowania w przedmiocie zmiany kontaktów z małoletnim synem stron. Dopiero w dniu 21 lutego 2018r. doszło do zawarcia ugody pomiędzy stronami w tym postępowaniu, które toczyło się przed Sądem Rejonowym w Tomaszowie Mazowieckim

(k.146-148). Napięte kontakty pomiędzy byłymi małżonkami niewątpliwie spotęgowały emocje po obu stronach podczas awantury w dniu 2 lipca 2017r. w domu J. S. i A. S..

Nie sposób uznać za uzasadnioną obawę po stronie pokrzywdzonej A. B. (2) jeśli przez rok czasu nie złożyła zawiadomienia o groźbach pozbawienia życia, które miały zostać wypowiedziane przez oskarżonego podczas bardzo nerwowej sytuacji związanej z jej wyprowadzką z domu w dniu 22 czerwca 2016r. i powiedziała o nich dopiero niejako przy okazji złożenia zeznań odnośnie awantury, która miała miejsce w dniu 2 lipca 2017r. W dodatku wnioski o ściganie byłego męża pokrzywdzona złożyła dopiero w dniu 29 lipca 2017r. (k.29), a zatem po upływie prawie czterech tygodni od zdarzenia opisanego w pkt IV i ponad rok czasu od zdarzenia opisanego w pkt V.

Twierdzenia prokuratora, iż obawa po stronie pokrzywdzonych była rzeczywista, a to z uwagi na konsekwentne zapewnienia ze strony pokrzywdzonych, iż obawiają się spełnienia wypowiedzianych przez oskarżonego gróźb, gdyż jest on osobą agresywną i nieobliczalną. Powyższa okoliczność nie tylko nie została potwierdzona dowodowo, ale wręcz stoi w opozycji do materiałów zebranych. Jak bowiem to twierdzenie pogodzić z faktem o braku złożenia natychmiastowego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i wniosku o ściganie.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że ze strony oskarżonego takie wypowiedzi padły. Tym niemniej zachowanie pokrzywdzonych oraz

istniejący długotrwały konflikt pomiędzy stronami, którego powodem są nieporozumienia rodzinne, świadczą o nieopanowaniu negatywnych emocji. Nie oznacza to jednak, że z góry należy traktować je jako groźby karalne w rozumieniu art. 190 § 1 k.k. Podobne słowa padają codziennie w różnych sytuacjach, np. w kłótniach byłych małżonków i aktualnych partnerów, pomiędzy członkami bliższej i dalszej rodziny. Stąd tak istotnym i koniecznym jest, by rozsądnie i racjonalnie ocenić czy w danej sytuacji pokrzywdzeni mogli obawiać się groźby ze strony oskarżonego. Uzasadniona obawa, w konstrukcji przepisu art. 190 § 1 k.k., jest tym elementem, który pozwala ująć i zweryfikować, czy subiektywne odczucie obawy pokrzywdzonego co do spełnienia groźby miało obiektywne (uzasadnione) podstawy. Nie wystarczy zatem to, że pokrzywdzony oświadczy, iż obawiał się spełnienia groźby: konieczne jest bowiem dokonanie oceny, czy jego przekonanie miało obiektywne podstawy w ustalonych okolicznościach. Obiektywizacja podstawy wymaga zaś oceny w oparciu zarówno o osobowość pokrzywdzonego, jak i okoliczności, które pozwalają stwierdzić, że każdy przeciętny człowiek o podobnej osobowości, cechach psychiki, intelektu co pokrzywdzony, w ustalonych okolicznościach, uwzględniając także wcześniejsze ewentualne relacje pomiędzy oskarżonym a pokrzywdzonym, towarzyszące wypowiedziom zachowania, uznałby groźbę za rzeczywistą i wzbudzającą obawę jej spełnienia (wyrok SN z 6.04.2017 r., V KK 372/16, LEX nr 2284206). Zdarza się, że wypowiedziane słowa pozornie są groźbą ("zabiję cię", „załatwię

cię”, „zniszcę cię”), choć w rzeczywistości są to omal potoczne zwroty, wyrażające jedynie stan emocjonalny mówiącego ("zabiję go"), a nie rzeczywisty zamiar, decyzję popełnienia zabójstwa. Jeśli zamiar taki nie jest potwierdzony, słowa te należy rozważyć, nim ustali się z góry powzięty zamiar sprawcy (wyrok SA w Krakowie z 10.01.2017 r., II AKa 239/16, KZS 2017/2/72). Taka sytuacja, w ocenie Sądu Odwoławczego, miała miejsce w niniejszej sprawie. Oskarżony w przyływie emocji wypowiedział słowa, których oczywiście nie należało traktować jako groźby pozbawienia życia, czy spalenia domu, o czym pokrzywdzeni z pewnością wiedzieli. Znamienną i potwierdzającą wywody poczynione wyżej jest przecież reakcja pokrzywdzonych w dniu 2 lipca 2017r., po rzeczony wypowiedzi oskarżonego: nie wezwali policji, nie uciekli w popłochu, lecz szarpali się z oskarżonym, wypychając go z posesji, a przecież wedle ich relacji obawiali się spełnienia gróźb ze strony nieobliczalnego i agresywnego mężczyzny. Podobne zachowania dotyczą zdarzenia z dnia 27 maja 2017r. kiedy pokrzywdzony J. S. nie zawiadomił policji o groźbie spalenia domu, lecz pojechał na wakacje, pozostawiając nowo budowany drewniany dom na pastwę potencjalnego podpalacza. Jak również w przypadku zdarzenia z dnia 22 czerwca 2016r. kiedy to pokrzywdzona A. B. (1) przez rok czasu nie zawiadomiła policji o groźbach pozbawienia życia i popchnięciu na podłogę pomimo, że jak twierdzi „gdyby upadła 20 cm dalej to by zabiła się na framudze drzwi”. W ocenie Sądu nie działa tak nikt, kto rzeczywiście przestraszył się, że groźba zostanie spełniona, chyba, że

<p>dokładnie rozumie kontekst i powód wypowiedzenia tych słów czyli w rodzinnej kłótni, ze zdenerwowania, bez zamiaru wywołania obawy.</p> <p>Uwzględniając zatem powyższe należało dojść do logicznego wniosku, że czyny oskarżonego nie wypełniły znamion przestępstwa z art. 190 § 1 k.k., nawet jeśli pokrzywdzeni czuli obawę, że groźba ta może zostać spełniona (w co Sąd Odwoławczy szczerze wątpi), to obawa ta z całą pewnością nie była uzasadniona. Zasadnie zatem Sąd Rejonowy uniewinnił oskarżonego, a decyzję tę Sąd Okręgowy utrzymał w mocy.</p>		
Wniosek		
O uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej czynów z pkt II-V aktu oskarżenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w (...) do ponownego rozpoznania;	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Brak podstaw do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, gdyż nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, jak również nie zaistniała żadna z przesłanek wymienionych w art. 439 § 1 kpk, art. 454 kpk oraz art. 440 kpk.		

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	

<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	
<p>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>1.</p>	<p>Przedmiot utrzymania w mocy</p>
<p>wyrok utrzymany w mocy w zaskarżonej części</p>	
<p>Zwi ę z le o powodach utrzymania w mocy</p>	
<p>Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że wskazane w apelacji uchybienie tj. błąd w ustaleniach faktycznych, w niniejszej sprawie nie zaistniał. W oparciu o zgromadzone i ocenione dowody Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, należyście uznając, że groźby wypowiedziane przez oskarżonego nie wzbudziły uzasadnionej obawy ich spełnienia u pokrzywdzonych. Apelacja ma charakter czysto polemiczny, a postawione tezy o błędnych ustaleniach faktycznych, oparte są w sposób niedopuszczalny tylko o część materiału dowodowego, z pominięciem tej o zupełnie innej wymowie. Apelujący stara się podważyć te ustalenia faktyczne o braku odczuwania rzeczywistej obawy przed oskarżonym, w oparciu o swoje subiektywne oceny, które jednak wobec obiektywnych faktów o rzeczywistym sposobie zachowania się pokrzywdzonych, nie są w stanie ich podważyć. Dlatego Sąd Okręgowy nie uwzględnił apelacji prokuratora w tym zakresie i nie znalazł podstaw do uchylenia wyroku w zaskarżonej części oraz przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.</p>	
<p>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>1.</p>	<p>Przedmiot i zakres zmiany</p>
<p>Zwi ę z le o powodach zmiany</p>	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	Wobec nieuwzględnienia środka odwoławczego wniesionego wyłącznie przez oskarżyciela publicznego koszty procesu za postępowanie odwoławcze ponosi Skarb Państwa- art. 636 § 1 kpk;

7. PODPIS

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Rejonowego w (...)z dnia 4 lutego 2019r. sygn. akt II K 725/17		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	Uchylenie	#	Zmiana